

Udskriftsdato: 14. december 2025

VEJ nr 9792 af 01/07/2022 (Gældende)

Vejledning om indsamling af husholdningsaffald

Ministerium: Miljø- og Ligestillingsministeriet

Journalnummer: Miljømin.,
Miljøstyrelsen, j.nr. MST-2022-6194

Vejledning om indsamling af husholdningsaffald

1. Indledning

1.1. Baggrund og formål

1.2. Afgrænsning

2. Målgrupper

2.1. Kommunens egen anvendelse

2.2. Affaldsselskaber

2.3. Private renovatører

3. Krav om henteordning

3.1. Vejledende definition af henteordning

4. Særskilt og kombineret indsamling

4.1. Undtagelsesbestemmelser for kombineret indsamling

5. Forudsætninger og definitioner

5.1. Boligtyper

5.1.1. En-familieboliger i byen og på landet

5.1.2. Etagebolig og tætte bykerner (inkl. kædehuse/rækkehuse/tæt lav bebyggelse)

5.1.3. Sommerhuse, kolonihaver og ikke-brofaste øer

5.2. Indsamlingsmateriel

5.2.1. Fast indsamlingsmateriel

5.2.2. Piktogrammer

5.3. Generelle undtagelser

5.4. Opsummering

6. Retningslinjer for de enkelte boligtyper

6.1. En-familiebolig i byen og på landet

6.2. Etagebolig og tætte bykerner (inkl. kædehuse/rækkehuse/tæt lav bebyggelse)

6.3. Sommerhuse og ikke-brofaste øer

7. Ikrafttrædelse og implementering

8. Kommende krav og drift af vejledningen

1. Indledning

Vejledningen har til formål at give klare retningslinjer for, hvordan kommuner og affaldsselskaber kan tilrettelægge deres ordninger, således at de lever op til affaldsbekendtgørelsens krav til indsamling af husholdningsaffald. Desuden vejledes der om andre elementer af indsamling af husholdningsaffald, der kan bidrage til en strømlining af indsamlingen på tværs af landet. Vejledningen for indsamling af husholdningsaffald indeholder bl.a. en oversigt og beskrivelse af kravene til ordninger for indsamling af husholdningsaffald i affaldsbekendtgørelsen, samt fortolkning og forklaring af begreber relateret til ordningerne og øvrige rammer for strømningen.

Vejledning nr. 9926 af 14. december 2020 om indsamling af husholdningsaffald bortfalder.

1.1. Baggrund og formål

EU's affaldsdirektiv fra 2018 stiller ambitiøse genanvendelsesmål for husholdningsaffaldet og husholdningslignende affald fra erhverv på henholdsvis 55, 60 og 65 % i 2025, 2030 og 2035. Ligesom der skal måles på den reelle genanvendelse (ikke på indsamlede mængder).

Foruden høje krav til den reelle genanvendelse stiller EU's affaldsdirektiv også krav til særskilt indsamling af affald, hvis det er nødvendigt for at sikre genbrug, genanvendelse og anden nyttiggørelse. I forhold til husholdningsaffald drejer det sig bl.a. om følgende fraktioner; papir, pap, glas, metal, plast, madaffald, tekstilaffald, farligt affald, affald af elektrisk og elektronisk udstyr, samt udtjente batterier. De nævnte fraktioner skal altså indsamles særskilt fra andre fraktioner, og må som udgangspunkt ikke kombineres i indsamlingen. Kravet om særskilt indsamling kan kun fraviges, i) hvis det hverken reducerer mængden eller kvaliteten af genanvendelse, ii) hvis særskilt indsamling ikke samlet set er det miljømæssigt bedste, iii) hvor det ikke er teknisk muligt, eller iv) hvor det vil medføre uforholdsmæssigt høje omkostninger at kræve særskilt indsamling. De danske undtagelser fra særskilt indsamling fremgår af affaldsbekendtgørelsen, og bliver også beskrevet i nærværende vejledning.

Regeringen og et bredt flertal i Folketinget har den 16. juni 2020 indgået aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi med fokus på langt mere genanvendelse og langt mindre forbrænding. I Klimaplanen står: "Indsamlingen af danskernes affald strømlines og øges ved at indføre krav til kommunerne om ens indsamling af 10 forskellige slags affald: Mad-, papir-, pap-, metal-, glas-, plast-, tekstilaffald samt drikke- og fødevarekartoner, restaffald og farligt affald. Indsamlingen af affaldet skal foregå husstandsnært, men tage hensyn til forskellige boligtyper, herunder gennem mulighed for kombineret indsamling, så nogle typer affald kan indsamles sammen. Kravet skal gælde fra 1. juli 2021, tekstilaffald dog fra 2022. Eksisterende aftaler kan udløbe, dog skal ordninger med kombineret indsamling af metal-, glas- og plast udfases senest 1. januar 2025. I implementeringen af henteordningen for indsamling af tekstilaffald sikres det, at de frivillige velgørende organisationer får let adgang til tekstiler, der kan genbruges."

Krav til husstandsnær indsamling af tekstilaffald er fastsat i affaldsbekendtgørelsen.

Klimaplanens fastsættelse af indsamlingsordninger for de 10 affaldsfraktioner udmøntes i affaldsbekendtgørelsen pr. 1 januar 2021 som indsamlingsordninger i form af henteordninger. Nærværende vejledning uddyber affaldsbekendtgørelsens krav om henteordninger og angiver retningslinjer for indsamling af husholdningsaffald.

Med strømliningen af indsamling og sortering af affald kan der skabes et mere effektivt marked for genanvendte materialer, det bliver lettere for borgerne at sortere, kommunikationen til borgerne bliver nemmere og strømliningen bidrager til at nå klima- og miljømål i den nye nationale affaldsplan.

Vejledningen er udviklet i dialog med branchen ved inddragelse af repræsentanter fra både affaldsselskaber, kommuner, sorteringsanlæg, genanvendelsesanlæg samt relevante interesse- og brancheorganisationer.

1.2. Afgrænsning

Denne vejledning beskriver retningslinjerne for indsamling af husholdningsaffald og er målrettet den kommunale indsamling af husholdningsaffald fra borgerne. I affaldsbekendtgørelsen er der krav om, at 10 fraktioner fremover skal husstandsindsamles. Vejledningen uddyber og fortolker affaldsbekendtgørelsens krav og definitioner. Vejledningen kan derfor bruges af både affaldsselskaber og kommuner ved forberedelse af udbud og udarbejdelse af indsamlingsordninger for husholdningsaffald, samt indsamling af husholdningslignende affald fra kommunale institutioner og erhverv.

Vejledningen kan ligeledes anvendes som inspiration af erhvervsvirksomheder, der skal planlægge håndtering af virksomhedens husholdningslignende affald, samt transportører og indsamlere af husholdningslignende erhvervsaffald.

Der udgives samtidig en vejledning om sortering af husholdningsaffald, der bl.a. indeholder kriterier for, hvad man må sortere i de forskellige fraktioner.

2. Målgrupper

Nærværende vejledning henvender sig til både kommuner, affaldsselskaber, private renovatører og andre aktører i affaldsbranchen, som har del i eller er involveret i indsamling af affald fra husholdninger.

2.1. Kommunens egen anvendelse

Retningslinjer i nærværende vejledninger skal anvendes, når nye udbud om affald fra husholdninger planlægges og skal derved også afspejles i de kommende kommunale affaldsplaner. Kommunerne skal planlægge fremtidig affaldsindsamling og fastsætte kommunale regulativer for indsamlingsordninger for både en-familieboliger, etageboliger og sommerhuse mv. ud fra affaldsbekendtgørelsens krav om henteordninger. Her indgår vejledningerne i fortolkningen af affaldsbekendtgørelsen.

2.2. Affaldsselskaber

Mange affaldsselskaber håndterer medlemskommunernes affaldsudbud, eller driver indsamling og afsætning af affaldsfraktionerne selv. Både i forbindelse med planlægning af affaldsudbud, indsamling og afsætning kan retningslinjer i vejledningen anvendes.

Særligt i forbindelse med fælleskommunale affaldsudbud er der et godt udgangspunkt for at strømline indsamling og afsætning, da stordriftsfordele vil kunne udnyttes.

2.3. Private renovatører

Kommunerne kan vælge at indgå aftale med private affaldstransportører og affaldsindsamlere om at stå for eksempelvis indsamling, transport og sortering af affald fra husholdningerne. Mængder og kvalitet

af sorteringen er afgørende for, at afsætningen af affaldsfraktionen går til så høj genanvendelse som muligt. Derfor er det vigtigt, at både transportører og indsamlingsvirksomheder kender affaldssammensætningen fra husholdningerne.

Vejledningen for indsamlingsordninger indeholder retningslinjer for særskilt og kombineret indsamling for de forskellige affaldsfraktioner jf. affaldsbekendtgørelsen, og kan derfor være en hjælp for de private renovatører i dialogen med kommunen eller affaldsselskabet og i forbindelse med afsætningen af affaldet til genanvendelse.

3. Krav om henteordning

Krave til henteordninger i affaldsbekendtgørelsen og samt retningslinjerne i nærværende vejledning skal bidrage til at opfylde kravene i EU's affaldsdirektiv fra 2018. Vejledningen behandler følgende fraktioner af husholdningsaffald: mad, papir, pap, glas, metal, plast, mad- og drikkekartoner, tekstilaffald, farligt affald, herunder småt elektronik og batterier samt restaffald.

Grundlaget for henteordninger og affaldsbekendtgørelsens krav hertil, samt forudsætninger og definitioner af henteordninger, begreber mv. beskrives i det følgende.

I affaldsbekendtgørelsen stilles der krav til særskilt indsamling af følgende fraktioner i en henteordning senest 1. juli 2021:

- Madaffald
- Papiraffald
- Papaffald
- Plastaffald
- Glasaffald
- Metalaffald
- Mad- og drikkekartonaffald
- Farligt affald
- Restaffald

Fristen for særskilt indsamling af tekstilaffald fremgår af affaldsbekendtgørelsen.

Ovenstående fraktioner skal altså fremover indsamles i henteordninger ved husstanden, da der skal være samme muligheder for at sortere, ligegyldig hvor man bor - på tværs af Danmark. Derfor defineres en henteordning i nærværende vejledning i udgangspunkt som affaldsindsamling, hvor fast indsamlingsmateriel står på matriklen. I nærmere beskrevne tilfælde kan indsamlingsmateriellet placeres husstands-nært. Det er nærmere beskrevet i afsnit 3.1 nedenfor.

Det betyder, at kommunerne, skal etablere disse ordninger fra 1. juli 2021.

Ved indsamling af farligt affald skal ordningerne leve op til gældende regler, herunder Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods og beredskabsstyrelsens tilhørende vejledning 'Vejledning om vejtransport af affald, der er farligt gods.

Indsamling af batteriaffald og småt elektronikaffald er reguleret i hhv. batteribekendtgørelsen (Bekendtgørelse om batterier og akkumulatorer og udtjente batterier og akkumulatorer) og elektronikaffaldsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning samt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr). Denne vejledning kommer med anbefalinger til, hvordan husstandsnær indsamling af de to affaldsfraktioner kan foregå, således at de to affaldsfraktioner kan indgå

i strømliningen af indsamling af husholdningsaffald. Der henvises dog til de to ovennævnte bekendtgørelser for yderligere krav til håndteringen af fraktionerne.

3.1. Vejledende definition af henteordning

Henteordninger vil blive implementeret forskelligt alt efter de praktiske forhold i den pågældende kommune/område. Mens man ved de fleste en-familieboliger har mulighed for at sortere på egen matrikel, vil mange etageboliger, tætte bykerner og ikke mindst sommerhusområder, have udfordringer med at tilbyde samme service, da logistiske udfordringer såsom plads, adgangsforhold og sæsonvariationer kan gøre sig gældende. Der er derfor brug for at differentiere husstandsindsamlingen alt efter boligområde, hvorfor der i vejledningen opereres med følgende betegnelser for en henteordning:

Husstandsindsamling

Husstandsindsamling betyder, at faste beholdere er placeret på matriklen. Denne definition gælder for en-familieboliger både i byen og på landet, og skal som hovedregel anvendes ved alle de boligtyper, hvor praktiske og logistiske forhold giver mulighed for det.

For at reducere antallet af beholdere på den enkelte matrikel kan kommunen tilbyde, at borgere (f.eks. naboer) kan dele indsamlingsbeholdere til udvalgte fraktioner ved placering i skel mellem to matrikler.

Husstandsnær indsamling

Husstandsnær indsamling kan anvendes, hvis forholdene ikke tillader, at faste beholdere kan placeres på matriklen. Husstandsnær indsamling betyder, at

- ved etageboliger, rækkehuse/kædehuse/tæt lav bebyggelse og tætte bykerner skal fast indsamlingsmateriel så vidt muligt placeres sådan, at beholdere er tilgængelige i umiddelbar nærhed fra boligen, dvs. kort gåafstand.
- i sommerhusområder og ved kolonihaver skal fast indsamlingsmateriel placeres sådan, at beholderne så vidt muligt er tilgængelige i rimelig gåafstand fra boligen.
- for boliger på ikke-brofaste øer med under 200 fastboende beboere kan faste beholdere til de genannvendelige fraktioner placeres på havnefaciliteter, der benyttes af beboere på øen (dvs. på øen eller på det nærmeste fastland).

Det vil afhænge af lokale forhold, hvad der kan karakteriseres som kort eller rimelig gåafstand. Det er kommunerne selv, som har kendskab til lokale forhold, som kan påvirke tilrettelæggelse af indsamlingsordninger, og herudfra kan kommunen tilrettelægge den husstandsnære indsamlingsordning, som bedst passer til lokale forhold.

Beholderen skal så vidt muligt være tilgængelig i kort eller rimelig gåafstand for alle tilknyttede matrikler i området, og det er hensigten, at der stiles efter samme indsamlingseffektivitet som ved husstandsindsamling.

Glas

I henhold til affaldsbekendtgørelsens krav om henteordninger for glas, vil det fortsat være muligt at indsamle glas i kuber uanset boligtype. For glas i kuber anbefales det, at kuber så vidt muligt placeres inden for rimelig gåafstand, svarende til husstandsnær indsamling ved sommerhuse. Der skal stiles efter samme indsamlingseffektivitet som ved husstandsindsamling, hvilket kræver et tæt og, frem for alt, tilgængeligt net af kuber.

Tekstilaffald

For at sikre gode muligheder for integration med eksisterende ordninger, kan indsamlingen af tekstilaffald foregå på følgende fire måder:

Ved alle boligtyper kan indsamlingen foregå som:

- Afhentning af pose i forbindelse med storskraldsindsamling eller bestilleordning.
- Afhentning af pose placeret i beholder med papir eller papir/pap.
- Hustandsnær indsamling i container placeret i rimelig gåafstand fra boligen. Kommunen kan evt. tillade velgørende organisationer at opstille containere til genbrug ved siden af containerne til tekstilaffald. Det anbefales at uddele poser til tekstilaffald i denne ordning for at markere forskellen mellem genbrugs- og affaldscontainere.
- Indsamling i særskilt beholder anbefales ved etageboliger, hvor mængderne er tilstrækkeligt store.

For alle fire indsamlingsmodeller anbefales det, at uddele poser til tekstilaffaldet, da det er vigtigt for kvaliteten af tekstilaffaldet, at det holdes tørt og uforurenet af andet affald.

Fysiske forhold

Hvis de fysiske forhold ikke tillader indsamling efter retningslinjerne for de enkelte boligtyper og efter retningslinjerne for fast indsamlingsmateriel jf. afsnit 5.2, bør kommunerne på anden vis sikre, at husstandsindsamlingen foregår i umiddelbar nærhed af matriklen og som udgangspunkt i fast materiel af hensyn til arbejdsmiljøet for renovationsmedarbejderne. Det er væsentligt, at indsamlingen af restaffald foregår samme sted, som indsamlingen af de andre fraktioner for at understøtte den særskilte indsamling.

4. Særskilt og kombineret indsamling

Kommunerne skal som udgangspunkt etablere særskilt indsamling af de fraktioner, som er omfattet af denne vejledning. Dog er det, jf. affaldsbekendtgørelsens §§ 37-42, muligt at kombinere indsamling af visse fraktioner. Nærværende afsnit definerer og beskriver således særskilt og kombineret indsamling, samt hvilke kombinationsmuligheder affaldsbekendtgørelsen giver mulighed for.

Særskilt indsamling

Ved særskilt indsamling forstås ”indsamling, hvor en affaldsstrøm holdes adskilt alt efter affaldets type og art for at lette en specifik behandling”. Affaldsfraktionen ”metal” udsorteres fx typisk som en materialefraktion, selvom fraktionen består af forskellige typer ”metal” som fx aluminium, jern, metallegeringer mv. De forskellige kildesorterede fraktioner bliver efter indsamling finsorteret på forskellige sorterings- og behandlingsanlæg.

Som beskrevet i indledningen kræver det fremadrettet en undtagelsesbestemmelse i affaldsbekendtgørelsen, hvis der ønskes indsamlet flere fraktioner i samme beholder/rum (kombineret indsamling).

Kombineret indsamling

Ved kombineret indsamling forstås ”samlet indsamling af bestemte affaldstyper”. Ved kombineret indsamling af fx metal/plast udsorteres to materialefraktioner i samme rum. Den indsamlede kombinerede affaldsfraktion sorteres efterfølgende på anlæg, der adskiller de enkelte materialefraktioner fra hinanden. De sorterede materialer afsættes herefter typisk til yderligere finsortering, inden de genanvendes.

4.1. Undtagelsesbestemmelser for kombineret indsamling

EU's affaldsdirektiv stiller krav om særskilt indsamling. Det fremgår dermed af affaldsbekendtgørelsen, at indsamlingen af mad-, papir-, pap-, metal-, glas-, plast-, tekstilaffald samt mad- og drikkekartoner, restaffald og farligt affald skal foregå særskilt.

Der er dog fastlagt nogle nationale undtagelsesbestemmelser i affaldsbekendtgørelsen på nedenstående affaldsfraktioner, hvor det er vurderet, at kombineret indsamling kan benyttes, uden at det reducerer hverken mængden eller kvaliteten af genanvendelsen, eller hvor det vil medføre uforholdsmæssigt høje omkostninger at kræve særskilt indsamling:

- Kombineret indsamling af papir/pap
- Kombineret indsamling af metal/plast
- Kombineret indsamling af plast/mad- og drikkekartoner
- Kombineret indsamling plast/metal/mad- og drikkekartoner
- Kombineret indsamling af metal/glas
- Kombineret indsamling af metal/glas/hård plast indtil 1. januar 2025
- Kombineret indsamling af papir/pap/blød plast indtil 1. januar 2025.
- Undtagelse fra krav om særskilt indsamling af madaffald på ikke-brofaste øer med færre end 200 indbyggere.

Ovenstående undtagelsesbestemmelser kan både tages i brug enkeltvis eller i forskellige kombinationer. En indsamlingsordning kan således godt bestå af både særskilte og kombinerede indsamlinger under hensynstagen til logistiske og praktiske forhold samt beskrevne krav i bekendtgørelsen.

Da mad- og drikkekartoner er en ny affaldsfraktion, og der endnu ikke er gjort danske erfaringer med indsamling, sortering og oparbejdning, kan kommunen overveje om mad- og drikkekartoner, hvor det er muligt, skal indsamles særskilt. Dette uddybes nærmere under retningslinjerne for de enkelte boligtyper i afsnit 6.

Tekstilaffald kan indsamles sammen med papir eller papir/pap, hvis tekstilaffaldet lægges i poser. Dog er det vigtigt, at tekstilaffaldet er tørt, samt at poserne har en kvalitet, som sikrer at de ikke går i stykker under indsamling og komprimering.

Derudover skal det bemærkes, at farligt affald, småt elektronik og batterier fortsat kan indsamles sammen i fx røde kasser og miljøskabe, hvilket uddybes nærmere i afsnit 5.2.

Ifølge affaldsbekendtgørelsens § 43 kan kommunerne på baggrund af ny teknologiudvikling anmode Miljøstyrelsen om yderligere undtagelsesmuligheder fra særskilt indsamling. Affaldsdirektivet fastslår, at der kun kan tillades afvigelser fra særskilt indsamling, hvis mindst én af betingelserne i direktivets artikel 10, stk. 3, litra a-d, er opfyldt. En anmodning skal således omfatte tilstrækkelig og detaljeret dokumentation, så Miljøstyrelsen kan foretage en faglig vurdering på et oplyst grundlag.

Miljøstyrelsen vurderer anmodningen i forhold til affaldsdirektivet og forelægger denne for Miljøministeren. Dette er uddybet i Miljøstyrelsens vejledende udtalelse af 15. marts 2021. En eventuel ny undtagelse fra særskilt indsamling vil blive fastsat i affaldsbekendtgørelsen.

5. Forudsætninger og definitioner

I det følgende afsnit beskrives de forudsætninger og definitioner, som krav om henteordninger er baseret på.

5.1. Boligtyper

Der kan være behov for at opdele indsamling af husholdningsaffald i forskellige boligområder, da måden vi bor på kan være rammesættende for, hvordan affaldsindsamlingen kan foregå i forhold til fx både indsamlingsmateriel, placering og andre praktiske forhold.

- I vejledningen opereres der derfor med følgende boligtyper:
- Etagebolig En-familieboliger i byen og på landet
- og tætte bykerner (inkl. kædehuse/rækkehuse/tæt lav bebyggelse)
- Sommerhuse, kolonihaver og ikke brofaste øer (med færre end 200 fastboende)

Afsnittet har til formål at definere og afgrænse disse boligtyper.

5.1.1. En-familieboliger i byen og på landet

En-familieboliger

Ved en-familieboliger forstås en selvstændig bolig, der er beliggende på egen grund.

5.1.2. Etagebolig og tætte bykerner (inkl. kædehuse/rækkehuse/tæt lav bebyggelse)

Etageboliger og tætte bykerner

Ved etageboliger/flerfamilieboliger forstås bygninger, der består af flere selvstændige boliger, som er placeret oven på hinanden i to lag eller mere. Der kan være flere boliger på hver etage, som er forbundet med fælles trapper, altangange eller lignende. Udenomsarealer kan være én matrikel eller flere matrikler uden fysisk adskillelse, fx fælles gårdarealer.

Kædehuse/rækkehuse/tæt lav bebyggelse

Der kan være tale om rækkehuse eller kædehuse, som er selvstændige boliger, der typisk er bundet sammen i ét plan og hvor beboerne kan have både egne og/eller fælles udenoms-arealer.

5.1.3. Sommerhuse, kolonihaver og ikke-brofaste øer

Sommerhuse

Huse, som er beliggende i et sommerhusområde, jf. planlovens § 34.

Kolonihaver

Ved kolonihaver forstås små havelodder typisk ikke større end 400 m², jf. kolonihaveloven.

Ikke-brofaste øer (med færre end 200 fastboende beboere)

Ved ikke-brofaste øer forstås øer, som ikke er forbundet til fastland eller andre øer med en bro eller dæmning. Ikke -brofaste øer med få beboere kan have særlige logistiske udfordringer med håndtering af

affald. Grænsen for, hvornår der gælder særlige regler for ikke-brofaste øer, er sat ved øer med færre end 200 fastboende beboere.

5.2. Indsamlingsmateriel

Den konkrete indsamling af affald foregår i dag på mange forskellige måder og med meget forskelligt indsamlingsmateriel på tværs af landet. Indsamlingen kan både foregå i faste beholdere, som kan være opdelt i flere kamre, nedgravede og halvt-nedgravede beholdere, affaldssug, kuber mv. Der kan også være tale om ikke-faste måder at indsamle på, som fx poser (med og uden stativ), kassetter eller lign. Ligeledes kan affaldet indsamles på genbrugspladser og mindre miljøstationer/miljø-øer placeret forskellige steder i boligområderne. Indsamlingsmaterialet kan være placeret på husstandens matrikel eller husstandsnært (henteordning) eller ikke-husstandsnært (bringeordning).

Der lægges op til en strømlining af affaldsbeholdertypen, hvor fast indsamlingsmateriel i henteordninger fremover defineres som følgende:

5.2.1. Fast indsamlingsmateriel

Fast indsamlingsmateriel er en beholder til midlertidig opbevaring af affald, som fx en beholder på hjul, kuber, nedgravede løsninger eller affaldssug. Beholderen kan have forskellig størrelser og indretning ligesom den kan være mobil og flytbar med og uden hjul, samt være placeret over jorden eller helt eller delvist nedgravet. Beholderen er fremstillet af et fast materiale, som regel hård plastik, men kan også være fremstillet af metal.

Optisk posesortering, som et andet led i indsamlingen, vil fortsat være tilladt, så længe selve indsamlingen af poserne hos borgeren foregår efter retningslinjer for fast materiel.

For beholdere til fx batterier, småt elektronik og andet farligt affald kan der være særlige behov for at sikre, at uvedkommende ikke umiddelbart kan komme til det indsamlede affald. Det kan fx ske ved at anvende børnesikrede miljøkasser eller aflåste miljøskabe. Kommunerne kan derudover vælge at indsamle batterier og/eller småt elektronik i klare poser på låg af beholderen, forudsat at der laves anden en løsning til det øvrige miljøfarlige affald.

Ved alle boligtyper kan tekstilaffald ligeledes indsamles i gennemsigtige poser på grund af behovet for at holde fraktionen tør.

Af hensyn til borgerne bør en-familieboliger max have 2-4 beholdere på matriklen med rum til alle henteordninger, som indsamles særskilt eller kombineret i henhold til de nationale undtagelsesbestemmelser. Der er to undtagelser hertil. En henteordning for glas kan, som nævnt under afsnit 3.1., etableres som en indsamlingsordning i kuber i rimelig gåafstand fra den enkelte bolig (husstandsnær indsamling) uanset boligtype. Ligeledes kan tekstilaffald etableres som en husstandsnær indsamlingsordning i containere placeret i rimelig gåafstand fra boligen, eller som en storskralds- eller bestilleordning.

5.2.2. Piktogrammer

Kommunalbestyrelsen skal mærke beholdere til affald fra husholdninger med de piktogrammer, som er angivet i affaldsbekendtgørelsens bilag 6. Har kommunen fået dispensation efter de hidtil gældende regler i bekendtgørelse nr. 2159 af 9. december 2020 fra etablering af en eller flere henteordninger for affald fra husholdninger, finder kravet om mærkning med piktogrammer anvendelse fra datoen for dispensationsfristens udløb (senest 1. januar 2023), jf. affaldsbekendtgørelsens § 83.

Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at den indgåede aftale skal omfatte beholdere for at overgangsbestemelsen kan anvendes.

Miljøstyrelsen anbefaler, at piktogrammer anvendes på udleverede poser til tekstilaffald. Det vil gøre det lettere for borgerne at sortere særskilt og korrekt.

Miljøstyrelsen opfordrer til, at piktogrammerne anvendes på fast indendørs sorteringsmateriel fx i kommunale institutioner og på arbejdspladser, for at lette den særskilte sortering af affaldsfraktionerne og sikre korrekt sortering.

5.3. Generelle undtagelser

Der er tre undtagelser fra kravene om henteordninger for husholdningsaffald. Det drejer sig om:

Indsamling af madaffald med restaffald og bringeordning for visse fraktioner på ikke-brofaste øer

For ikke-brofaste øer med færre end 200 indbyggere kan en særskilt indsamling af madaffald erstattes af en indsamlingsordning, hvor madaffald indsamles sammen med restaffald. Kommunalbestyrelsen kan desuden erstatte en henteordning med en bringeordning for følgende affaldstyper: papir, pap, glas, metal, plastik, mad- og drikkekartoner og tekstilaffald på ikke-brofaste øer med færre end 200 indbyggere i hele kalenderåret. Det anbefales, at der etableres muligheder for aflevering af disse særskilt sorterede affaldstyper i tilknytning til de havnefaciliteter, øens indbyggere oftest benytter sig af enten på øen eller det nærmeste fastland.

Farligt affald

I henhold til affaldsbekendtgørelsens krav om henteordning for farligt affald vil det være muligt at indsamle farligt affald i en bringeordning i sommerhusområder og på ikke-brofaste øer (med under 200 fastboende). Fraktionen kan derfor indsamles i en bringeordning (herunder genbrugsplads) i de tilfælde, hvor en henteordning ikke forsvarligt eller meningsfuldt kan lade sig gøre.

Sommerhuse

Efter affaldsbekendtgørelsen er det muligt at undtage husstande i sommerhusområdet, jf. planlovens § 34, fra en henteordning af papir, pap, glas, metal, plastik, mad- og drikkekartoner og tekstilaffald i en del af kalenderåret.

Det er kommunerne selv, der på baggrund af lokale forhold, afgør, om de vil erstatte en henteordning med en bringeordning, og fastsætter perioden for bringeordninger. Af hensyn til den strømlinede indsamling bør der for alle fraktionerne gælde samme perioder for hhv. hente- og bringeordninger.

5.4. Opsummering

I henhold til de af ovenstående beskrevne typer af henteordninger og kombinationsmuligheder vil kommunerne fortsat have stor fleksibilitet i indretningen af de nye ordninger. Den eneste indsamlingskombination, som anvendes i dag, der ikke længere vil være lovlig, er kombineret indsamling af metal, glas og plast. Den udfases frem mod 2025. Derudover ligger den største forandring i, at det er et krav fra 1. juli 2022, at kommunerne skal indsamle affaldsfraktioner i henteordninger. Figur 1 giver eksempler på, hvordan kravene om henteordninger kan implementeres fordelt på boligformer og indsamlingsmetoder i forhold til særskilt og kombineret indsamling.

	En-familiebolig i byen og på landet	Etagebolig og tætte bykerner	Sommerhuse¹⁾
Primært særskilt indsamling	<i>2-kammer beholder:</i> Mad- og restaffald <i>2-kammerbeholder:</i> Papir og pap <i>2-kammerbeholder:</i> Metal og plast/mad- og drikkekartoner <i>Glas i kuber</i> <i>Tekstilaffald i pose med storskrald</i> <i>Rød kasse:</i> Farligt affald inkl. batterier og småt elektronik.	<i>1-kammer beholder:</i> Madaffald <i>1-kammerbeholder:</i> Restaffald <i>1-kammerbeholder:</i> Papir <i>1-kammerbeholder:</i> Pap <i>1-kammerbeholder:</i> Metal <i>1-kammer beholder:</i> Plast <i>1-kammer beholder:</i> Mad- og drikkekartoner <i>1-kammer beholder:</i> Tekstilaffald i pose <i>Glas i kuber</i> <i>Miljøskab:</i> Farligt affald, elektronik og batterier	<i>2-kammer beholder:</i> Mad- og restaffald <i>2--kammerbeholder:</i> Papir/pap <i>2-kammerbeholder:</i> Metal og Plast/mad- og drikkekartoner <i>Glas i kuber</i> <i>Evt. tekstilaffald i pose i containere</i> <i>Evt. rød kasse:</i> Farligt affald inkl. batterier og småt elektronik
Primært kombineret indsamling	<i>2-kammerbeholder:</i> Mad- og restaffald <i>2-kammerbeholder:</i> Papir/pap + tekstilaffald i pose Metal/plast/mad- og drikkekartoner <i>Glas i kuber</i> <i>Rød kasse:</i> Farligt affald, elektronik og batterier	<i>1-kammerbeholder:</i> Madaffald <i>1-kammerbeholder:</i> Restaffald <i>1-kammerbeholder:</i> Papir/pap + tekstilaffald i pose <i>1-kammerbeholder:</i> Metal/plast <i>1-kammerbeholder:</i> mad- og drikkekartoner <i>Glas i kuber</i> <i>Miljøskab:</i> Farligt affald, elektronik og batterier	<i>2-kammerbeholder:</i> Mad- og restaffald <i>2-kammerbeholder:</i> Papir/pap + evt. tekstilaffald i pose – Metal/plast/mad- og drikkekartoner <i>Glas i kuber</i> <i>Evt. rød kasse:</i> Farligt affald, elektronik og batterier

Figur 1. : Eksempler på henteordninger, der lever op til de nye retningslinjer

6. Retningslinjer for de enkelte boligtyper

Som beskrevet ovenfor indeholder retningslinjerne for henteordning for husholdningsaffaldet forskellige definitioner alt efter hvilken boligtype, der er tale om. I dette afsnit opsummeres krav og retningslinjer beskrevet i afsnit 3-5 fordelt på denne struktur.

Det skal bemærkes, at der kan anvendes posesortering frem for faste beholdere generelt for alle boligtyper, hvis der i den pågældende kommune er implementeret optisk posesortering.

6.1. En-familiebolig i byen og på landet

For en-familieboliger kan affaldsfraktionerne indsamles på følgende måde:

- Mad, plast, metal, glas, papir, pap, mad- og drikkekartoner, tekstilaffald og restaffald kan indsamles ved en henteordning jf. afsnit 3.1 definition af husstandsindsamling.
- Indsamlingen foregår i faste beholdere evt. opdelt i rum til affaldsfraktionerne mad, plast, metal, glas, papir, pap, mad- og drikkekartoner, tekstilaffald og restaffald, som er placeret på matriklen.
- Da mad- og drikkekartoner er en ny affaldsfraktion, og der endnu ikke er gjort danske erfaringer med indsamling, sortering og oparbejdning, kan kommunen overveje om mad- og drikkekartoner, hvor det er muligt, skal indsamles særskilt. Det kunne eksempelvis være når indsamlingen foregår i faste beholdere, der er opdelt i mindre rum, og hvor de fysiske forhold passer til at man kan organisere en fornuftig indsamling.
- Glas kan som beskrevet i afsnit 3.1 indsamles husstandsnært i kube, og skal så vidt muligt placeres i en benyttelsesafstand, som er tilgængelig i rimelig gåafstand fra husstanden.
- Tekstilaffald kan som beskrevet i afsnit 3.1 indsamles i poser i forbindelse med storskraldsindsamling eller bestilleordning, ved husstandsindsamling som pose placeret i beholder med papir eller papir/pap, eller som husstandsnær indsamling i rimelig gåafstand i container eller anden særskilt beholder.
- Farligt affald, batterier og småt elektronik kan indsamles samlet eller hver for sig i egnede faste beholdere fx kasser, 1-kammerspand/-beholder, batteribeholdere, pose på låg mv.

6.2. Etagebolig og tætte bykerner (inkl. kædehuse/rækkehuse/tæt lav bebyggelse)

For etageboliger og tætte bykerner kan affaldsfraktionerne indsamles på følgende måde:

- Mad, plast, metal, glas, papir, pap, mad- og drikkekartoner, tekstilaffald og restaffald skal indsamles i en henteordning jf. afsnit 3.1. Indsamlingen kan dog etableres som husstandsnære fællesløsninger for beboere i etageboligområdet og/eller den tætte bykerne, hvis forholdene gør, at indsamling på matriklen ikke kan lade sig gøre.
- Indsamlingen foregår i faste beholdere til affaldsfraktionerne mad, plast, metal, glas, papir, pap, mad- og drikkekartoner, tekstilaffald og restaffald, som er placeret på matriklen eller husstandsnært. Beholderne kan være på hjul, nedgravede, semi-nedgravede, med sug eller lignende.
- Da mad- og drikkekartoner er en ny affaldsfraktion, og der endnu ikke er gjort danske erfaringer med indsamling, sortering og oparbejdning, kan kommunen overveje om mad- og drikkekartoner, hvor det er muligt, skal indsamles særskilt. Det kunne eksempelvis være når indsamlingen foregår i husstandsnære fællesløsninger, hvor de indsamlede mængder er større, og hvor de fysiske forhold passer til at man kan organisere en fornuftig indsamling.

- Glas kan, som beskrevet i afsnit 3.1, indsamles i husstandsnaert i kube og skal så vidt muligt placeres i en benyttelsesafstand, som er tilgængelig i rimelig gå-afstand fra husstanden.
- Tekstilaffald kan som beskrevet i afsnit 3.1 indsamles i poser i forbindelse med storskraldsindsamling eller bestilleordning, som pose placeret i beholder med papir eller papir/pap, som husstandsnaer indsamling i container, eller i særskilt beholder.
- Farligt affald, batterier og småt elektronik kan indsamles samlet eller hver for sig i egnede faste beholdere fx kasser, et lukket skab, 1-kammerspand/-beholder, batteribeholdere mv.

6.3. Sommerhuse og ikke-brofaste øer

For sommerhusområder, jf. planloven § 34, og ikke-brofaste øer (med under 200 fastboende) kan affaldsfraktionerne indsamles på følgende måde:

- Mad, plast, metal, glas, papir, pap, mad- og drikkekartoner, tekstilaffald og restaffald skal som udgangspunkt indsamles i en henteordning jf. definitionen i afsnit 3.1. Indsamlingen kan dog etableres som husstandsnaere fællesløsninger for beboere i områder med sommerhuse, og for ikke-brofaste øer.
- Kommunen kan erstatte en henteordning med en bringeordning for affald i sommerhusområder i en del af kalenderåret og på ikke-brofaste øer med færre end 200 indbyggere i hele kalenderåret
- Indsamlingen foregår i faste beholdere til affaldsfraktionerne mad, plast, metal, glas, papir, pap, mad- og drikkekartoner, tekstilaffald og restaffald, som er placeret på matriklen eller husstandsnaert (tilgængelig i rimelig gåafstand). Beholderne kan være på hjul, nedgravede, semi-nedgravede, med sug eller lignende.
- Da mad- og drikkekartoner er en ny affaldsfraktion, og der endnu ikke er gjort danske erfaringer med indsamling, sortering og oparbejdning, kan kommunen overveje om mad- og drikkekartoner, hvor det er muligt, skal indsamles særskilt. Det kunne eksempelvis være når indsamlingen foregår i faste beholdere, der er opdelt i mindre rum, eller når indsamlingen foregår i husstandsnaere fællesløsninger, hvor de indsamlede mængder er større, og hvor de fysiske forhold passer til, at man kan organisere en fornuftig indsamling.
- Glas kan som beskrevet i afsnit 3.1 indsamles i husstandsnaert i kube og skal så vidt muligt placeres i en benyttelsesafstand som er tilgængelig på gåben fra husstanden
- Tekstilaffald kan som beskrevet i afsnit 3.1 indsamles i poser i forbindelse med storskraldsindsamling eller bestilleordning, som pose placeret i beholder med papir eller papir/pap, som husstandsnaer indsamling i container, eller i særskilt beholder. Alternativt kan fraktionerne henvises til aflevering på genbrugspladser i kommunen.
- Farligt affald, batterier og småt elektronik kan indsamles samlet eller hver for sig i egnede beholdere, som fx kasse, 1-kammerspand, batteribeholdere, et lukket skab eller lign. Alternativt kan fraktionerne henvises til aflevering på genbrugspladser i kommunen.

7. Ikrafttrædelse og implementering

Nærværende vejledning vedrører affaldsbekendtgørelsens §§ 20-28, § 33 og §§ 37-43. Vejledningen gælder fra 1. juli 2022, for tekstilaffald gælder fristen der følger af affaldsbekendtgørelsen.

Indsamling af kombineret metal, glas og hård plast

Ifølge affaldsbekendtgørelsens § 42 kan kommunalbestyrelsen, uanset § 23, stk. 1, § 24, stk. 1, og § 25, stk. 1, fortsætte en allerede etableret indsamlingsordning for kombineret indsamling af glasaffald, metalaffald og hårdt plastaffald indtil d. 1. januar 2025.

8. Kommende krav og drift af vejledningen

Vejledningen revideres løbende i takt med at bl.a. organiseringen og implementeringen af det udvidede producentansvar fastlægges. Det medfører, at nye lovkrav, fremtidige indsamlingsordninger ved husstanden eller ændringer i de ordninger, som nærværende vejledning omfatter, teknologisk udvikling på området m.m., kan påvirke hvornår vejledningen revideres.